

Prevodi so tekoči in ponekod izredno muzikalni. V kolikor sem razpolagal z originalnimi teksti za primerjavo, sem lahko ugotovil, da se je prevajalcu bržkone povsod dobro posrečilo podati melodioznost in pevnost španskega verza, kar je tudi bistvo te poezije, katere težišče leži prav v svobodnih, ekspresionistično grajenih verzih in v blestečih metaforah. V tem je ta španska lirika sorodna moderni italijanski, po svoji romanskosti precej različna od naše lirike.

Tekste spremljajo risbe Mihe Maleša.

Motijo nekatere precej dosledne površnosti v stavi naglasa pri španskih imenih. Sr.

William Shakespeare, Romeo in Julija. Poslovenil Oton Župančič. Slovenska matica v Ljubljani 1940.

Župančičevo mojstrstvo v slovenjenju Shakespeara raste od prevoda do prevoda. Primerjava prevodov bi najbrž ne pokazala toliko napredka v zvestobi originalu, ki je izza Beneškega trgovca pravilo, kolikor v težnji po enakovrednem izrazu s Shakespearovim. Župančič ne pesni več po Shakespearu, marveč ob njem. Ne gre mu več za čim točnejši prevod posameznih misli, razmahnil se je v iskanju čim polnejših, nazornih in domačih izrazov, prisluhnil je do zadnjega tona Shakespearovemu slogu.

Vsebinska enakost mu je prvo, njej na ljubo rad doda verz ali dva. Sledi besedo za besedo in pogosto ohranja celo izvornikov besedni red:* (107) *There is thy gold, worse poison to men's souls, / Doing more murther in this loathsome world, / Than these poor compounds that thou mayst not sell. / I sell thee poison, thou hast sold me none, / Farewell, buy food, and get thyself in flesh.* — (106) Na svoje tu zlato, vse hujši strup / človeškim dušam, ki je več umorov / zakrivil že na tem ogabnem svetu, / kakor te vboge kaplje, ki ne smeš jih / prodajati: jaz ti prodajam strup, / ti mi ga nisi dal. Pozdravljen, kupi / si živeža in glej, da se zrediš. Ž. je dodal dva verza, a je zato čudovito verno sledil original. Vendar gre daljšanje Župančiču nerado izpod rok. Z lahkoto in bistrostjo poišče angleškim enozložnicam čim krajši in jedrnatejši prevod, ne da bi škodil jasnosti. Negotovost: (34) Vsi tujci stran za izvornikov (40) *the strangers all are gone* je redka izjema.

Drugače je Ž. ravno v opuščanju nebistvenih ogovorov, prilastkov itd. silno spreten, če hoče posneti original tudi po formi. Dober primer za to je tretji prizor drugega dejanja, ki je v izvorniku ves riman. Schleglov prevod je tu ohranil izvornikovo število verzov (94 v vsem prizoru), prav tako rime, a verz ima podaljšan v aleksandrinec. Cankar v svojem prevodu, ki je izšel pri Gabrščku l. 1904., rim sploh nima, ohranil je blank verse, zato je pa dodal 15 verzov. Ž. je oba prekosil: obdržal je rime, število vrstic in metrum. Pri tem pa je čisto jasen, lep in točen, čeprav je moral tu pa tam kako besedo utajiti. Za primer navajam nekaj mest, da pokažem, za koliko Ž. okrne izvornikovo besedilo: (49) *The grey-eyed morn smiles on the frowning night, / Chequ'ring the Eastern clouds with streaks of light: / And fleckled darkness like a drunkard reels, / From forth day's path, and Titan's burning wheels* — (46) Rume na zarja noči se smehlja, / zlateč oblake vzhodnega neba, / in tma se opoteka kot pijana / pred žarkim vozom mladega Titana (dobesedno: sinjeoko jutro se smehlja mrki noči, opisujoč vzhodne oblake s progami luči, in prižasta tema se kot pijana opoteka pred potjo dneva in Titanovimi ognjenimi kolesi); (50) *What early tongue so soon saluteth me?* — (47) Kdo navsezgodaj že pozdravlja me? (dobesedno: kateri zgodnji jezik me tako rano pozdravlja); (51) *For doting, not for loving, pupil mine* — (48) Ne, ker si ljubil, temveč v blaznost pal (manjka: sinko moj). Izpuščanje ne seže nikdar preko nebistvenih besed. A še to nepopolnost Ž. obilno odtehta z mesti, ki povedo Shakespearovo misel krepko in nazorno: (50) *With*

* Izvornik citiram po G. B. Harrisonovi izdaji, *The Penguin Shakespeare*, London 1937, Schleglov prevod po W. Kellerjevi izdaji, *Shakespeare, Dramatische Werke in 10 Teilen*, Berlin-Leipzig.

Rosaline — (47) Kje z Rozalino!; (51) So soon forsaken? — (48) in že vse dim?; (52) O she knew well, / Thy love did read by rote, that could not spell: / But come young waverer, come go with me — (48) Ker si bila je v svesti, / da znaš besedo dati in jo snesti. / No, mladi vehavec(!), pojdi z menoj (dobesedno: O, dobro je vedela, da tvoja ljubezen bere na pamet, ker ne zna črkovati. A pojdi z menoj, mladi nestanovitnež).

Največja odlika Župančičevih prevodov, se mi zdi, je ravno v tem, da »v enakih skledicah tehtaje« posname vsebino in obliko. Zvesto je prepesnil soneta, ki začenjata prvo in drugo dejanje, ohranil je rime povsod in v istem zaporedju, kar je, kot bomo videli, včasih tudi važno. Slogovno je silno soroden Shakespearu: jedrnat, isker, pesniški, zvonek. Nemalokrat izvirnikov izraz še okrepi, z jezikom karakterizira, vrh tega pa je pristno slovenski. Navzlic skopemu izražanju mu teče govor naravno; ker mora biti kratek, je zato tembolj nazoren. Enako doseza Shakespeara, ko prevaja mesta, polna lirike in čustva, ali besedne igre, duhovičenje in eufuistično virtuoznost ali mesta z življenjskimi resnicami.

Poučno je glede sloga primerjati z izvirnikom že omenjeno prvo srečanje Lorenza in Romea (II, 3) in njuno drugo srečanje (III, 3). Pri Shakespearu sta prizora verjetno delo različnih dob (v drugi kvartni izdaji 1599 je tekst znatno izboljšan in razširjen). Prva scena je toga in stroga, medtem ko dá pesnik v drugi sceni duška dramatičnosti dejanja. Ž. je tudi v tem šel za originalom. Kako krepak in sproščen je drugi prizor spričo prvega! Analizi se ta razlika seveda izmika, zato pokažem le na nekaj drobcev: (vse 73) ti zaletelost za angleški (vse 75—76) thou fond mad man; na kol filozofijo! za hang up philosophy; ni prida, je zanič: več ne tantaj! za it helps not, it prevails not, talk no more; kaj bi mi mlel o tem za thou canst not speak of that.

Kraljico Mab (27) je mogel prevesti samo Župančič; v primerjavi Parisa s knjigo (24) ni Ž. nič manj premeten kot Shakespeare sam; ko prevaja eufuistična mesta (n. pr. 15), se ves prestavi v maniro sodobnikov mladega Shakespeara. Besedne igre se mu krešejo s slastjo, odpove se jim le tam, kjer je izvirnik prekompliciran ali kjer bi s poiskanim prevodom škodil slogu. Prav pa bi bilo, ko bi v opombah na neprevedene besedne igre opozoril. Take so n. pr.: (18) the heads of the maids — maidenheads (prevedena bi bila pregroba), (19) heartless hinds (nerpevedljiva četverna besedna igra), (29) lady-bird (pomeni polonico in lahkoživko — tako je razumljiv sledeči God forbid), (29) teen... four — fourteen (Ž. dobesedno), (32) measure (Ž. dobesedno), (35) done — dun (komplicirana in deloma nejasna igra, ki jo je Ž. po svoje, a dobro prevel), (42) medlar (cika na meddler), (42) O Romeo that she were itd. (deloma nejasno), (53) form (Ž. po svoje, podobno Sch.), (53) without his roe, like a dried herring (Ž. kot Sch. prevedel dobesedno, dasi je prvi smisel: Romeo brez prvega zloga, klavrní me-o ali po metatezi O me), (66) grave (Ž. 62 tih, enako Sch. in C.), (71) I — ay (neprevedljivo, dramatičnosti scene v prid je Ž. kot Sch. 4 verze izpustil), (115) ground (Ž. dobesedno). Dobro pogodeni sta zlasti igri: (23) In love. — Out. — Of love. — (15) Zaljubljen? — Izgubljen. — V ljubezni? (kar Cankar 18 po Schleglu zelo šibko prevede: Ljubezni torej? — Ne. — Tedaj Vam je ljubezen darovana?) in pa (53) counterfeit — slip — (60) n-brisal — pobrisal.

Močan je Ž., ko dá izvirnikovi ohlapni besedi nazornejši slovenski izraz. N. pr.: (22) adding to clouds, more clouds with his deep sighs — (14) z izdihljaji meglé plastil k meglàm — prim. C. (16) pošiljal vzdihov je meglò k oblakom; (33) a visor for a visor — (26) trobec na gobec — C. (35) masko na masko; (34) atomies — (27) mrgolinci; (34) of healths five fathoms deep — (28) o požirkih kakor iz vodnjaka — C. (38) o požirkih klaftersko globokih; (55) here's a goodly gear — (50) lej jo no to košatijo — C. (71) pogledjte to lepo procesijo; (77) old murtherer — (74) rekóvni morilec; (86) mistress minion — (83) jezičnica; (86) you tallow-face — (83) ti sírotka — C. (120) ti lojevka; (87) I do not use to jest — (85)

jaz mož sem kratke šale — C. (122) jaz se ne šalim rad; (96) Need you my help? — (93) Naj priskočim? — C. (136) Ali me rabita?; (96) sudden business — (93) prenaglica; (98) make haste, make haste... hie, make haste, make haste... make haste — (96) brž, brž!... le ročno! podvizaj! urno!... zasuči se!; (107) full of wretchedness — (105) v revo zakopan.

Mimogrede naj navedem še dve mesti z aliteracijo: (33) here are the beetle-brows shall blush for me — (26) to črno čelo zame naj zardi (dobesedno: sršeče obrvi — mišljena je maska; Ž. je dodal igro z barvami, ki je v zgodnjem Shakespeareovem slogu zelo pogostna), prim. C. (35) naj maska zarudi na-mesto mene; (69) Mercy but murders, pardoning those that kill — (66) Milost mori, če je z morilcem mila — C. (94) če milost se usmili / morilca, je morilec milost sama.

Ob taki razsipnosti Župančiču ni bilo težko karakterizirati posameznih oseb. Po besedi že ločiš Romea, Mercutia, Benvolia. Zanimiv je prizor med Capuletom in Tybaltom (I, 5): dasi nima kakega posebnega dramatskega poudarka, kar izziva odrsko upodobitev — tako sta značaja zadeta do slednje besede.

Cankar je Romea in Julijo žal prevajal po Schleglu (ta je mestoma zelo svoboden), in še to včasih kaj nesrečno. Prim. samo: (18) as I pass by — Sch. (86) im Vorbeigehn — C. (11) ko prideta mimo (Ž. 10 pravilno ko pojdem mimo); (24) A choking gall, and a preserving sweet — Sch. (90) und ekle Gall' und süße Spezerei — C. (19) in sladek žolč in gnusna špecerija (zanimiva pa je Cankarjeva zamenjava atributov!; Ž. 16 grenkost dušljiva in krepčilna slast); (32) Nor no without-book prologue faintly spoke / After the prompter — Sch. (97) Auch keinen hergebeteten Prolog, / wobei viel zugeblasen wird — C. (34) In tudi več ne maramo prologa / in ne trompét (Ž. 25 in nič prologa, da bi ga jecljali / za šepetalcem); (97) what with loathsome smells, / And shrieks like mandrakes torn out of the earth — Sch. (149) und nun ekler Dunst, / Gekreisch wie von Alraunen, die man aufwühlt — C. (137) in ostudni puh, / duhov preplašenih škrbèt skrivnostni (Ž. 94 in ostudni puh / in kriki, kakor kadar mandragore / iz zemlje pulijo).

Že zaradi odvisnosti od Schlegla se torej Cankarjev prevod ne more primerjati z Župančičevim. — Sch. je rimana mesta izvirnika ohranil, C. je rimal le kakih deset verzov. Sonetov, ki uvajata prvo in drugo dejanje, Sch. nima, tako tudi C. ne. Potemtakem je C. opustil nad 200 dvojic rim. Tudi na število verzov ni pazil, ker je hotel predvsem vse povedati. Zato mu je govor res bolj gladek, mehkejši od Župančičevega, a medlejši. Župančič je vselej konkretnjši. Tenkovesten v izbiranju izrazov C. ni, to pokažejo že zgoraj navedene primerjave. Podrobneje ju primerjal ne bom, zadoščajo naj samo še tile primeri: Ž. (23) Pa lejte, šala pride na resnico! — C. (30) Pomislite, kakó se to narajma! za angleški (30) to see now how a jest shall come about; Ž. (25) ni mi na poskok — C. (34) jaz ne bom skakal; Ž. (26) če oko zahtevno / zapazi spako spodaj — C. (35) če oko pazljivo / zavoha spako spodaj; Ž. (66) Zdrevite, belci z iskrimi kopiti, / v palačo sončevo — C. (94) Le hitro v stanovanje Phoebovo / ti voz živožareči za angleški (69) Gallop apace, you fiery-footed steeds, / Towards Phoebus' lodging; Ž. (69) Opuhni se ti jezik — C. (98) Naj oboli ti jezik za (72) Blister'd be thy tongue. Primerjaj še morda Julijin samogovor, preden izpije Lorenzov lek (Ž. 93—95, C. 136—138). — Župančičev prevod je glede na Cankarjevega samostojen, kar je ugotovil že Stelè v oceni Hamleta (DS 1934), le tu pa tam imata kak verz enak.

Do zdaj sem navajal le iztrgana mesta, tako da se sila Župančičevega prevajanja še daleč ni mogla pokazati. Za to naj služi prizor, ko se Julija in Romeo prvič srečata (I, 5). Mesto je poezija sama, tako značilno za Shakespeara, pesnika sonetov, saj se nam kljub dialogu odkrije kot — sonet. In kako komponiran! Ž. mu je izčrpal vse bogastvo po vsebini in kompoziciji. Do živega ni mogel samo pri igri z barvo my lips two blushing pilgrims (ustnice, zardevajoča romarja), in pri igri palm — palmer. Tudi Sch. ni mogel izkoristiti ne ene ne

druge. Ž. je prosto prevedel *O trespass sweetly urg'd* (dobesedno: o sladko očitani greh), sicer pa je povsem točen. Ž. ima isto število vrstic kot izvornik, Sch. 4 več, C. celo 6 več. Tako je edino Župančiču uspelo podati tudi umetno zgradbo dialoga (Romeo 4 vrstice — Julija 4 vrstice, R. 1 — J. 1, R. 2 — J. 1, R. 2 — J. 1, R. 1½ — J. ½). C. kot nikjer tudi tu ni rimal, Sch. je svojih 22 verzov rimal simetrično (dvakrat po štirje verzi s prestopno rimo, trikrat po dva verza s zaporedno rimo, dvakrat po štirje verzi s prestopno rimo). Ž. je bil na najboljši poti do točnega posnetka soneta, a je ravno 13. in 14. verz, kjer ima Sh. zaporedno rimo (kot sploh v sonetih), zvezal naprej s prestopno rimo. Kljub tej malenkostni razliki pa je Župančičeva prepesnitev nedvomno klasičen vzor prevajanja, da ji je v svetovni literaturi malo enakih.

Izvornik (39)

Romeo: If I profane with my unworhiest hand,
 This holy shrine, the gentle sin is this,
 My lips two blushing pilgrims ready stand,
 To smooth the rough touch with a gentle kiss.
 Juliet: Good pilgrim you do wrong your hand too much
 Which mannerly devotion shows in this,
 For saints have hands, that pilgrims' hands do touch,
 And palm to palm is holy palmers' kiss.
 Romeo: Have not saints lips and holy palmers too?
 Juliet: Ay pilgrim, lips that they must use in prayer.
 Romeo: O then dear saint, let lips do what hands do,
 They pray, grant thou, lest faith turn to despair.
 Juliet: Saints do not move, though grant for prayers' sake.
 Romeo: Then move not while my prayer's effect I take,
 Thus from my lips, by thine my sin is purg'd.
 Juliet: Then have my lips the sin that they have took.
 Romeo: Sin from my lips, O trespass sweetly urg'd:
 Give me my sin again.
 Juliet: You kiss by th' book.

Župančič (32—33)

Romeo: Če moja roka, je, v slo zapeljana,
 svetinjo to z dotikom užalila,
 greh moji ustni, romarja skesana,
 s poljubom rahlim rada bi izmila.
 Julija: Krivica tvoje roke ni velika:
 z njo si pokazal se pobožno vdan;
 saj vernik se svetnikom rok dotika,
 in romarski poljub je dlan na dlan.
 Romeo: Nima svetnica ust, in romar tudi?
 Julija: Ima jih, romar, za molitev le.
 Romeo: Čuj, molim: usta kot prej dlan ponudi,
 svetnica, da mi vera ne umre.
 Julija: Svetnica, najsi vsliši, se ne gane.
 Romeo: Miruj, da vtrgam si molitve sad.
 Tako so ustne greha mi oprane.
 Julija: In jaz ostala z grehom sem brez nad.
 Romeo: Z grehom od mene? Milostno pogubljaš!
 Daj greh nazaj!
 Julija: Premojstrsko poljubljaš!

Cankar (44—45)

Romeo: Če sem z rokó oskrunil roko tvojo,
 svetnica lepa, rad se pokorím.
 Dva romarja se bližata mi ustni,
 da prejmeta odvezo za moj greh.

Julija: Ne, romar, tvoja roka ni grešila,
 ko šla je k svoji tovaršici v vas.
 Roké pobožne se svetnik ne brani,
 pozdrav roke je romarski pozdrav.
 Romeo: Kaj nimajo svetnice tudi ustnic?
 Julija: Dà, kakor romarji: da molijo.
 Romeo: Dovolj torej, o svetnica mila,
 da tudi ustna te pozdravijo;
 pobožno molim pred teboj: usliši,
 da vera se v obup ne spremeni.
 Julija: Saj, romar, veš, da se svetnik ne gane,
 čeprav usliši prošnjo romarja.
 Romeo: Tedaj ne gani se, kakor svetnika,
 da ustnice vzemó, kar so prosile.
 Tako so dale tvoje ustnice
 odvezo mi za mojih ustnic greh.
 Julija: In moje ga imajo za plačilo?
 Romeo: Greh za plačilo? O očitanje
 sladko izmišljeno! Brž greh nazaj!
 Julija: Vi poljubavate prav po pravilih!

Pri takem mojstrskem prevodu bi bilo prav za prav odveč, naštevati napake in netočnosti. Če jih bom nekaj naštel, jih bom ravno zato, da pokažem, kako dlakocepski moraš biti, če hočeš v Župančičevem prevodu najti kar koli, kar bi zaslužilo grajo. (41) Turn back dull earth and find thy centre out — (37) Daj, zmrzla zemlja, suči se za soncem je sicer (po Schleglu) dobro prevedeno, treba pa bi bilo vsaj opombe (earth znači telo, centre pa dušo, prim. sonet 146: Poor soul, the centre of my sinful earth — Uboga duša, središče mojega grešnega ila). Namesto (50) pradedje moji za (53) grandsire bi bila boljša ednina, ker zabavljica leti na resnega in krotkega Benvolia (sivec, mevža). Na isti strani je Ž. izpustil dolgo prerekanje med Romeom in Mercutiom, kar se mi zdi prav, dasi je mesto značilno za Romea, kako ne ostane nobene dolžan (C. 69—71 ima to mesto v celoti). Povsem nerazumljiva je Mercutiova šala o zajcu (56), kot jo je prevel Ž. (51—52). So ho pomeni »izsledil sem ga«, namreč zajca (Ž. ima po Schleglu Ho, ho!, enako C.); tako je šele razumljivo Benvoliovo vprašanje Kaj si pa zavohal? in nato Mercutioov odgovor Zajca ne... Bolje bi bilo, ko bi Ž. izpustil vse, ne samo odlomka iz balade, ker bi sledečih dvoumij s hare in hoar (namiguje na whore) tako ne mogel prevesti. (73) Wash they his wounds with tears? (vprašalno tudi Sch.) prevede Ž. dopovedno (70) S solzami / mu rane vmivata. Morda bolje želelno: naj mu le umivata. Oksimoron (103) merry dump (vesela žalostinka) se pri Župančiču zgubi: (100) vesela poskočnica (C. 146 po Schleglu vesele litanije). Na strani 101 je Ž. brez škode izpustil nekaj vrstic duhovičenja o notah (C. 146 Jaz vas bom že zdo-re-mi-fa-so-lasal! Notirajte si to! itd.).

Ž. si dovoljuje takele pravopisne svoboščine: kedo, tma, kakošno, ktero, htel. Če so té zaradi ritma in kot napotek za branje upravičene, pa so nepotrebne: vgaša, štirnajst, vtrgam, udan, vničil, vbili, vgodna, vtegnili, vsmrte, vsmiljenja, vstavil in še kaj takih. Osamljena je napaka prelezti (41). Po tiskovni pomoti je na strani 98 za: O strašna ura! izpadla oznaka Capulet (govori naslednja dva verza).

Spremne besede (A. Robinson) so napisane preveč na hitro roko. (Da se zgodba opira na resničen zgodovinski dogodek, menda ne bo držalo.) Človek bi si želel več kot samo kratko vsebino in karakterizacijo oseb. Ravno analiza sloga, ki jo nekoliko načne, ko govori o Romeu, bi bila zanimiva. Opazke je napisal Ž. sam (pri str. 54 citira celo Levstika!). Le škoda, da jih ni več. Lahko bi jih obogatil s citati iz izvornika, potrebno se mi tudi zdi, da bi navedel izdajo, po kateri je prevajal. S tem bi knjigo dopolnil tudi kot pripomoček pri študiju originala, čemur prevod, ki je hkrati dobeseden in prepesnjen, lahko odlično služi.

Župančičev prevod ne pomeni samo presaditve tujega dela k nam, marveč tudi ustvaritev nove slovenske umetnine. Za slovenski jezik in literaturo je tak prevod obogatitev kot marsikatero izvirno delo ne. Gospa Copelandova je nekoč zapisala, da je v prevodih Shakespeara Župančič »maker« svojega jezika, in to tudi je.

Karel Rakovec.

Kitica Mickiewiczvih. (Uvod napisal in pesmi prevel Tine Debeljak. Risbe ročno vrezala v cink in linolej Bara Remčeva.) V Ljubljani 1943. 134 str.

T. Debeljak velja za dobrega poznavalca slovanskih književnosti in spretne prevajalca slovanske poezije; ta dobri sloves je tudi v tej »Kitici« potrdil z lepo uspelimi prevodi, posebno v lirčnih ali lirčno nadahnjenih epičnih partijah. Tokrat je bila naloga prav posebno težavna. Saj je Mickiewicz menda oni med vsemi slovanskimi poeti, ki ga je najteže dopovedati v kakem drugem jeziku. Polnota njegovega notranjega doživetja, kondenzirana intenzivnost, ki se kaže v naravnost kiklopski zgradbi njegovih verzov, v strmih gradacijah in težkih kontrastih, fina ironija in ljubki humor, ki zveni ob njegovih včasih tako preprostih besedah, vse to so težave, ki se jih prevajalec, če nima prave distance do originala, ki mu — dobro znan — zveni v ušesih in nad njegovim prevodom, ne zaveda v toliki meri, da bi lahko presodil, ali bo njegov prevod enako umljiv človeku, ki originala ne pozna. Poleg vsega tega je slovenski prevajalec še handicapiran z različnimi oblikami slovenskega pomožnega glagola, ki mu jemljejo tako potrebne zloge skopo odmerjenega verza. Zato pač ne bo odveč nekaj splošnih opazk in podrobnih analiz posameznih odlomkov, da čitateljem pojasnimo nekatera bolj trda ali težje razumljiva mesta prevoda, prevajalcu samemu pa pokažemo, kje tičijo težave in kako jih je mogoče premagati. Ne bilo bi lepo, če bi moža, ki se je lotil enako lepega, kakor težavnega dela, da nam poda »Gospoda Tadeja«, pustili brez vsake pomoči.

Razveseljivo je, da se je Debeljak otesel neke zmotne misli, ki prav po nepotrebnem ovira splošni napredek v naši prevodni literaturi. Če hočemo dobiti dobre prevode znamenitejših tujih pisateljev, ne smemo prezirati dela, ki so ga za tega ali onega pred nami opravili že drugi; kar je v njihovem delu dobrega, je treba kratko in malo prevzeti. Pri nas pa se vsak trudi na novo in nekak sram ga ovira, da bi se pri tem oprl na prednike. Debeljak pa je v to »Kitico« mirno prevzel dva Moletova prevoda in iz opazk na koncu knjige izvemo, da je imel pri rokah tudi češki in hrvaški prevod »Gospoda Tadeja«. (V Ljubljani mu je na razpolago tudi nemški, Lippinerjev, ki splošno velja za vzornega!) Škoda samo, da je pri tem obstal na polovici pravega pota.

Prvi Slovenec, ki je Mickiewiczza prevajal, je bil — Prešeren, ki je že l. 1837. priobčil prevod njegovega soneta »Resignacija«. Res da je ta prevod nemški, toda na njem bi Debeljak lahko videl, kako je Prešeren vsebino tega soneta razumel in kako jo je podal drugim. In poleg vsega tega stoji ob tem prevodu še izrečna opazka: »In Versmasse des Originals,« kar pri Prešernu nikakor ni brez pomena in namena. Debeljaku je ta prevod kajpada znan, samo okoristil se ni z njim, kolikor bi se bil lahko. Samo primerjajmo njegov prevod tega, sicer — posebno za mlade ljudi! — ne prav lahko razumljivega soneta z originalom in Prešernovim prevodom.

Prva kvarteta opisuje v izraziti gradaciji tri tipe nesrečnikov: 1. pozitiv: ki ljubi brez odziva; 2. komparativ: ki ljubezni sploh ni zmožen; 3. superlativ: ki se s praznim srcem spominja, da je nekaj pač ljubil, zdaj pa ne more več. Te tri tipe je Debeljak raztegnil na štiri, toda tretji je pri njem samo smiselna dubleta drugega, o četrtem (Mickiewiczovem tretjem) pa pravi: »ki ljubil je, kar ni mogoče pozabiti«, kar je nejasno, ker ne vemo, kakšen objekt je menjen s »kar«. V drugi kvarteti opisuje M. v ostrem kontrastu zadrege, v katere prihaja tretji tip nesrečnika pred kometno zapeljivko in nedolžnim dekletom. Ta kontrast je pri D. popolnoma zabrisan, s tem pa tudi onemogočena prava, smiselna zveza s sledečimi tercini. Zato D. tudi ne prinaša pravega sklepa, ko pravi o tem tretjem nesrečniku, da »za vsemi se ozira, nad vsemi obupuje«. Toda on se ne ozira za vsemi, ampak je enako nesrečen, pa naj se že ozre na zapeljivko ali